

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Procli De Sphaera Liber I

Proclus <Diadochus>

Basiliae, 1561

Dionysii afri poema de orbis situ, prisciano interprete

[urn:nbn:de:bsz:31-248967](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-248967)

DIONYSII AFRI

POEMA DE ORBIS
SITV, PRISCIA-
NO INTER-
PRETE.

ATVRAE genitor, quæ mundum
continet omnem
Annæ rex cœli, positum telluris &
undæ
In quas imperium, mortalibus ipse de-
disti,

Materiæ tantæ me promere carmine digno,
INCIPIENS terræ tractus pontiq; meatus,
Et fluuios canere, atq; urbes, populosq; per orbem
Discretos, latè resluum memorare parabo
Oceanum, tellus quo cingitur æquore tota.
Insula ceu sese diffundens litore uasso,
Non tamen assiduo, teres undiq; margine circum
Clanditur hæc bifido, sed brachia litore pandens
Arctatur rapidos cursus ad solis utring;
Adsimilis fundæ, sed quamuis corpore toto
Vna sit hæc, homines treis dicunt esse diremptas.
Et primam Libyen, post Europen, Asiamq;
Sed Libyam Europæ discendit finibus amplis
Linea, quam obliquant Gades, atq; Hostilia Nili.

Qua boreæ excurrit Memphitis terra sub axes,
 Atq; locum uouit Spartano fama Canopo,
 Sed terras aqulo, qua frigore damnat iniquo
 Europen Asiæ Tanais disiungit ab oris
 Sawomatas linguens, Scythiam qui gurgite uasto
 Præstringit, præcepſq; ruit Mæouida poscens:
 At medius finis iam iam declinæ ad austrum est,

Quas Helleſponti fauces dixere priores:
 Sed magis astralis sunt terminus hostia Nili
 Per mare sic flauiosq; patens discernitur orbis.

Ast alij terris malunt discernere terras
 Finibus est Asiæ latus arctum, lingua supernis
 Cassia, quam mediam faciunt, atq; æquore ponti
 Euxini locus hic discrimen dicitur esse
 Europæ, atq; Asiæ disiungens ruribus arua.
 Ast alius finis longissimus exit in austros,
 Qui secat Ægypti terras, æquorq; Sabæum,
 Separat, hic Libyen Asiæ confinia rumpens.
 Talia mortales perhibent discrimina terræ.

Circuit Oceani gurges tamen undiq; uastus,
 Qui quamuis unus sit, plurima nomina sumit,
 Finibus hesperijs Atlanticus ille uocatur,
 At boreæ qua gens ferens Arimassa sub armis
 Dicitur, ille piger necnon Saturnius idem.
 Mortuus est alijs, minimo quod lumine solis
 Perſruitur, tardè radios nam suscipit ortus.
 Nubibus & crassis premitur, nimbisq; grauatur.

Hb 5 Vnde

Vnde autem primo conscendit lumine Titan,
 Eoumque uocant, atque indum nomine pontum:
 Sed qua deuexus calidum polus excipit austrum
 Æthiopumque simul pelagus rubrumque; uocatur.
 Qua deserta patet tellus ardore perusta.
 Circuit oceanus sic totum maximus orbem
 Nominibus uarijs celebratus, et æquore tanto
 Hinc, atque inde sinus penetrabilis efficit ille
 Exiguos multos dirimens mare quatuor amplos,
 Persecat Hesperiam primus qui porgitur undis,
 Pamphylumque; latus Libyæ pertendit ab oris:
 Hic minor est reliquis, maior quem caspia tellus
 Suscipit intrantem uastis aquilonis ab undis
 Nomine Saturni quod tethys possidet æquor
 Cassius iste sinus simul hyrcanusque; uocatur.
 At duo qui ueniunt australis ab æquore ponti,
 Hic supra currens mare Persidos efficit altum
 E regione situs, qua caspia uoluitur unda.
 Fluctuat ast alter, Panchæaque; littora pulsat
 Euxini contra pelagus protentus in austros:
 Hosce sinus perhibens, quos tethyos efficit unda:
 Miores nam sunt alij, multique; minores.

N V N C maris hesperij lustrabo carmine tractus
 Flexibus in uarijs quo frangitur æquore pontus
 Astringens pelago terras circumfluit illis
 Montibus, et radens suppositas urbibus oras.
 Adfis ô numen studiorum presul et artis

Ordine

Ordine principium capiens Atlantis ab unda
 Herculeo celebrant quam metæ munere Gades,
 Cœliferasq; tenet stans Atlas monte columnas.
 Est primus uastis qui pontus hibericus undis
 Diuidit Europen Libya communis utriq;
 Hinc atq; hinc Stela sunt, amb.æ littora cernunt,
 Hæc Libyes, hæc Europes aduersa tuendo.
 Gallicus hunc gurges, qui Celtica littora pulsat
 Excipit, hunc sequitur Ligurum cognomine dictus
 Qua domini rerum terris creuere Latinis.
 Ad petram Leucen aquilonis ab axe reductus
 Quæ freta Sicaniæ concludit littore curuo
 Insula, sed Cygnos proprijs pulsatur ab undis
 Intra Sardoum pelagus Celtumq; refusus.
 Inde salis tumidus Tyrrheni uoluitur æstus
 Ad partes uergens australeis, excipit illum
 Sicaniæ gurges solis deflexus ad ortus,
 Quid procul effusus Pachyni tenditur oris
 Ad Creten, summam, qua prominet æquore rupem,
 Quæ Cortyna potens medijs qua Phæstos in aruis
 Arietis hanc rupem simulantem uertice frontem
 Pro merito Graij ^{ἄριον} dixere ^{ἀριον}.
 Hoc mare Gargani concludit Iapygis ora,
 Illinc incipiens extenditur Adria uastus
 Ad boream penetrans pelago, solemq; cadentem
 Ionius pariter sinus hic perhibetur ab orbe.
 Diuidit & geminas diuersis partibus oras,

Quas tamen extremas coniungit terminus unus.
 Ad dextram partem protenditur Illyris alma,
 Post hanc Dalmatie populorum maritima tellus,
 Ad leuam Ausoniae porrectus continet isthmus
 Quem tria circundant maria undiq; littore curuo
 Tyrrhenum, Siculum, necnon simul Adria uastus,
 FINIBVS at proprijs exceptant singula uentos
 Tyrrhenum Zephyro, Siculum sed tunditur austro,
 Adria succurrens Eoo frangitur Euro.
 At post Sicaniam tractu diffunditur alto
 Ad Syrtin pelagus Libycis quae cingitur oris,
 Maiorem postquam minor excipit aequora longe
 Atq; sinu gemino resonantia littora pulsant
 Finibus à Siculis Cretaeum tenditur aequor,
 Ad solis ueniens ortus salmonida poscens.
 Dicitur Bous qui Cretae terminus esse.
 Post hanc est geminum mare uastum fluctibus atris
 Fluctibus his marici boreae quod tunditur atris,
 Quod ruit aduersus celsae de partibus arcti,
 Quod prius est Pharium perhibent, hoc littora tangit
 Praecipitis Casij montis. Post unda secunda
 Sidonium est pelagus, penetrat qua gargite pontus
 Isicus arctos ad partes aequore uergens.
 Non longè rectus, Cilicium nam frangitur oris.
 Hinc Zephyros poscens ueluti draco flectitur undis,
 Quod iuga montiuagus uastat, syluasq; fatigat,
 Partibus extremis Pamphylia clauditur isto,

Atq;

Atq; chelidoniae rupes cinguntur eodem,
 At procul hunc Zephyrus finit Palare ide summa.

Post hæc arctos ad partes aspice rursus
 Aegeum, superat qui fluctibus æquora cuncta,
 Dispersas vasto Sporadas qui gurgite cingit
 Terminat hunc Imbros pariter, Tenedosq; coercens,
 Angusta trahitur qua sauce Propontidis unda
 Asia, quam supra populis distenditur amplis
 Ad notiam partem, qua latus ducitur Isthmos.
 Threicius, sequitur post Bosphorus hostia, ponti,
 Hoc nullum perhibent terras angustius orbis
 Esse fretum dirimens. hic sunt Symplegades arctæ.
 Panditur hic ponti pelagus titanis ad ortus
 Quod petit obliquo boream, solemq; meatu
 Hinc, atq; hinc medio percurrunt æquore colles,
 Vnus qui ueniens Asiae de parte carambis
 Dicitur australi, sed contra finibus alter
 Prominet Europæ hunc *ἕρως* dixere *ἰσθμῶν*.
 Ergo conueniunt aduersi gurgite tanto
 Distantes quantum ternis transire diebus
 Eualeat nauis, bimarem sic æquore pontum
 Aspicias similem cornu quod flexit arcus
 Neruo curuati distento dextera neruum
 Assimulat, recto trahitur nam linea ductu,
 Extra quam boream quo scandit sola carambit.
 Sed formam cornu geminatis flexibus edit
 Litus, quod pontum cingit sub parte sinistra,

In quam

In quam Mœtis penetrans aquilonis ad axes
 Quam Scythicæ gentes circundant undiq; ripis
 Et matrem ponti perhibent Mœotidis undam.
 Scilicet hic ponti uix exit gurgite multo
 Cimmerium torrens per Bosphoron, hic ubi taurum
 Cimmerij gelidas habitant sub finibus unum.
 Hæc maris est species, splendens hæc forma profundi.
 Nunc tibi telluris regiones carmine pandam,
 Ut cernas animo non uisas lumine terras.
 Atq; docens alios lauderis pectore docto.
 Incipiens Libyæ tenuisq; a Teihyos undis
 Oceanus tyrias qui pulsat gurgite Gadis
 Tenditur ad notias partes, & solis ad ortus.
 Et mæsis formam reddit messoribus arcis.
 Quam tradunt terræ non æqua margine cinctam.
 Terminat hæc fines rubri prope littora ponti
 Latos Æthiopum populos, quos possidet aliter,
 Quem calidis iuxta terris pascuntur Erembi
 Hos pelli similes pardi dixere priores.
 Namq; solum squallens urbes distinguit opacas.
 Hac sitis, hac humor latos uariatur in agros.
 Sed summani Libyen habitant ad Teihyos undas
 Alcidiæ qua sunt statuæ Maurusia plebes.
 Post hos immensa Nomadum de semine gentes
 Atq; Masæsolij necnon Masylia proles,
 Salibus hos duris asper, syluisq; uagantes
 Victus alit sæua quæ situs cæde ferarum,

Scilicet

Scilicet ignaros terras proscindere aratris
 Agricolasq; boues plaustris domitare sonoris,
 Nanq; errant nemorum per dumos more ferarum,
 Quos propè tenduntur fines Carthaginis altæ,
 Perpetuas tyrijs celebrat quæ condita laudes
 Qua regnans felix Dido per secula uiuit,
 Atq; pudicitiam non perdit carmine ficto:
 Hanc minor insequitur Syrtris, maiorq; secunda
 Qua tumor immensus Tyrrheni pellitur æstus,
 Accessuq; furit siccisq; receptus arenis.
 Ast inter Syrteis urbs est, quam nomine dicunt
 Esse Neapolim, hanc supra iustissima fertur
 Hospitijs gaudens gens degere Lotophagorum:
 Hos licet ad fines desertas cernere terras
 Eximæis populis Nasamonum Marte Latino
 Asbystæ post hos terrarum rura tenentes
 In medio summus Libycis et gentibus Hammon
 Necon Cyrene clarorum mater equorum
 Urbis Amyclææ proles quam condidit olim.
 Marmaridæ, post hos Ægyptia flumina uertunt
 Getulicq; super sunt, uiciniqu; Nigretes,
 Continuo post hos sequitur ^{ægyptiæ} tellus:
 Hanc habitant iuxta Garamantes di bite clari
 Quæ superat cunctas urbs miro munere fontis,
 Frigore qui noctis feruet calefactus et umbris,
 At solis friget radijs glacialis, et igni.
 Omnibus extrema populis clauduntur in ora
 Æthiopes,

Aethiopes, Libyes ubi finit litore cerne
 Oceanum nimio, quæ pulsat sole calentem.
 Nec longè seruent Blemiorum collibus agri
 Hinc fluij pinguis descendunt flumina Nilii
 Partibus à Libycis, qui currens solis ad ortus
 Siris ab Aethiopum populis cognomine fertur.
 Versum cultores Nilum dixere Syenes,
 Hinc Boreæ currens ad partes flumine pingui
 Fertilis Aegypti terras fecundat opimas,
 Septenog; ferit pellæum gurgite pontum,
 Non alius tantum fluuiorum ditat arenas.
 Atq; trahens limum complectitur ubere campos,
 Hic latis Libyen Asiæ determinat oris.
 Hec ortus cernit, uidet austris illa calenteis.
 Hunc habitant iuxta sapientum corda uiuorum
 Disposuere uias qui uitæ mente potenti,
 Et primi dederant sulcos & semina terris,
 Obliquos solis tractantes pedore cursus,
 Horum telluris fines nunc carmine dicam
 Et formam, celebrat quam gloria magna per orbem.
 Hec igitur latis diffusa patescit in aruis
 Fertilis, & superans alias pinguedine glebæ,
 Marginibus laterum formatur, at undiq; ternis
 Lata quidem boreæ sub litore tenditur oris,
 Ast ortus angusta petit summamq; Syenem,
 Quam celsi mediam montes utrinq; coërcent,
 Irrigui per quam descendunt flumina Nilii,

Hanc habitant homines multi pariterq; opulenti,
 Qui ueteris claræq; colunt sub moenia Thebes,
 Quam perhibent centum portas habuisse priores,
 Filius auroræ Memnon qua regna tenebat.
 Hic sunt & septem medijs in finibus urbes,
 Quas celebrat totum discurrens fama per orbem:
 Et quicumq; maris uiuunt prope litora uasta.
 Quæ lacus est ingens liquidæ Serbonidos undæ,
 Ad cuius zephyrum Macedum sunt moenia regis.
 Et Pharos idothees scopuli pallenidis alti:
 Post urbs sub castro Pelusi uergit ad ortus.
 Nauigijs populus duris quam possidet aptus
 Non tamen est Libyes ponendus finibus iste,
 Scilicet æoas Nili qui continet oras,
 Nili, quem circum floret mirabilis arbor
 Extinguitq; sitim pomo, cui nomen Adipos.
 Hec facies Libyes, hic claudit terminus illam.
 Sunt tamen hic aliæ gentes, quæ littore summo
 Tethyos aut medijs habitant telluris in aruis,
 Et gratas circum ripas Tritonidis undæ.
 Hic lapis heliotropius est, qui nomine uero
 Dicitur, inuertit radios nam solis in unda,
 Siquis cum fusa labris immergat ahenis,
 Sanguineiq; rubens resplendit luce coloris,
 Purior at soli renitet nudatus ab undis.

Si placet Europes quoq; me nunc dicere formam
 Haud taceam, similis Libyæ est, sed uergit ad ætos

Finibus & pariter distentis pergit ad ortus.
 Linea namq; Asiae similis disiungit utraq;
 Haec notias spectat, partes aquilonis at illa,
 Ast ambas unam si terras esse putemus
 Assimulent conum laterum compagibus aequis,
 Cuius ad occasus est summum, lata sub ortu.
 Sic Europa tibi facili dignoscitur arte.
 Ad cuius summum prope metas Herculis alti,
 Magnanimæ gentes dederat queis nomen Iberus
 Ad spatium multum terrarum rura colentes
 Oceanum boreo contingunt frigore durum:
 Scrutaturq; decus pulchrum sapientibus auri.
 Quos tamen haud maculat praesens, nec deijcit absens
 Qua sunt Germani bellaces, atq; Britani.
 Salibus Hercynijs Germania subiacet atrox.
 Haec tergo similis taurino dicitur esse.
 Et pascit uolucres, mirum fulgentibus alis,
 Quis ducibus noctu cernuntur flexa uiarum,
 Pyrrhenes sequitur mons, post hunc est celtica tellus
 Eridani fontis contingens rauca fluenta.
 Hic Phaëthonta suum charæ luxere sorores,
 Hic electra legunt alnis stillantia Celtae
 Succina quæ memorant mellis uiniue colore,
 Quæ paleas rapiunt tractu, frondesq; caducas.
 Post hos Tyrrheni, quos iuxta solis ab ortu
 Incipiunt alpes, quibus exit gurgite vasto
 Oceani rumpens glacialis littora Rhebus:

Hunc propè confurgit fons Istri flumine longo
 Qui pascens ortum, Euxini percurrit in undas
 Irriguan̄ pascen̄ amplexus gurgite quino,
 Cuius in arctōas est partes barbara tellus
 Innumeras gentes gremio complexa reducto,
 Cui finem faciunt Mæotidis hostia uastæ.

Hinc sunt germaniq; truces, & Sarmata bellæ
 At quod Getæ, necnon Basternæ femina gentis
 Dacorumq; manus, & martia pectora Alani.

Atq; Apollonius tauri retinens fortis Achilli.
 Augustum & longum mæotidis hostia iuxta.
 Hos equites supra celeres funduntur Alani.

Atq; melanchlenum populus meluendus in arcu.
 Post Hippemolgi sunt, Hippopodesq; potentes,

Atq; Gelonus cum Neuris, pictiq; Agathyrsi.
 Hic ubi descendit porrecta Borysthenis unda

Euxinumq; subit *λεγῆς* propè tracta *ὑπὸ τῶν*,
 E regione iacet locus hic Symplegados arctæ:

Hic sunt Aldesci quoq; Panticapiq; fluenta,
 Diuidui currunt Rhiphæis montibus ambo,

Immiscet qua se ponti glacialibus undis.

Nascitur electrū præfulgens luce nitenti
 Mense solet primo qualis splendescere luna

Hos adamantina legunt iuxta argentes Agathyrsi,

Tot dirimit gentes Aquilonis partibus Ister.

Huius ad australes terras, gerræq; feroces,

Noricijq; colunt, bellaces Pannonijq;

Et Mæsi Thracum boreis in finibus orti,
 In quorum terris quas ponti perfluit unda
 Ignipotens oleo commisto gignitur herba
 Medica cui nomen cuius compescere flammæ
 Si quas aqua cupiat, plus ignem pascit in illa.
 Pulveris hunc iactus potis est extinguere solus.
 Thraces arant post hos latissima rura tenentes,
 Quæ torrens stringit, finitq; Propontidis unda,
 Atq; Helleponti fauces ægeus, & altus
 Na scitur hic scopulus pallenes gemma resurgens
 Asterium perhibent, stellis certare putatur.
 Et flammæ similis splendenti lumine lychnis.
 Hic ripas Istri porrectas undiq; stringunt.

Europæ reliquas nunc partis aspice ternas
 Phœbeos uergens, quibus eminent illa sub ortus.
 Prima est Hispanum, quæ frangit littora pontum:
 Altera Tyrrhenum quæ pulsat molibus aquor:
 Tertia quæ Graios circumflua gurgite pascit.
 Sed tamen Oceanum contingit Iberica tellus
 Occiduum Calpe, quæ summam sustinet unam.
 Hercules è stelis, quam supra diues ex alta
 Tartessus Cempsiq; sedent, qui collibus inis
 Pyrrhenes, coelum qui tangit uertice summo.
 Ast ambas intra tellus iacet Ausonidarum,
 Limite quam recto mediam secat Apenninus,
 Qui mons incipiens boreis ex alpebus altus
 In freta Sicaniæ porrectas terminat oras,

Nunc

Nunc urbes circum populi, gentesq; frequentant:
 Quos breuiter retegam nostro tibi carmine cunctos.
 Tyrrheni primum fortes, iuxtaq; Pelasgi
 Cyllenes quondam propria qui sede relicta
 Tyrrhenis socias petierunt nauibus arces.
 Hos propè sunt omni superantes laude Latini,
 Quorum per terram discurrit in æquora Tybris
 Ante alios Tybris fluuios præstantior omneis,
 Regius irriguo dirimit qui gurgite Romam,
 Romam quæ genitrix regum dominatur in orbem.
 Post hoc pingue solum sequitur Campania diues,
 Hic ubi Parthenopes domus est castissima, frugum
 Fertilis, hanc pontus proprijs exceperat undis
 Ad noton est longè supra sirenida rupem
 Peucentis filari gurges spectabile flumen.
 Hunc habitant propè Lucani Brutijq; coloni
 Ad Leucopetram longissima rura tenentes.
 Hinc est ad Boream Zephyri quæ summa uocatur,
 Sub qua sunt Locri celeres, qui tempore prisco
 Illuc reginam propriam uenère secuti,
 Ausoniamq; tenent, qua currit flumen Halecis.
 Mœnia cernuntur Metaponti, deinde Crotonq;
 Quam pulcher gratam præterfluit æsar us urbem,
 Vterius pergens hinc templa lacinia cernens:
 Post hæc est Sybaris, perijt quæ numinis ira
 Præponens hominum tumulos cœlestibus aris.
 Ponere qui prisceis ausi certamina soli

Samnitis medio complectitur Itala tellus
 In gremio, Marfosq; simul, tunc deinde Tarentum
 Tangitur æ quoribus, quod muniuere Lacones.
 Continuo Calabræ telluris, rura sequuntur
 Vsq; hyrij summam se tendit Iapygis ora,
 Qua salis adriaci trahitur uastissimus æstus,
 Atq; sinum penetrans aquileium colligit undas.
 Alta tegestræon postrema moenia terræ,
 Qua sinus Ionius finitur gurgite lasso,
 Hi sunt Ausoniae populi, gentesq; potentes.
 Flexilis hinc pontus conuertens uergit ad ortus,
 Atq; Liburnorum terras hyllisq; ferocis
 Bulimeon pariter præstringens littora currit.
 Et uenit illyras late porrectus ad arcas.
 Quas tollunt montes excelsa Ceraunia summas.
 Cernitur hic tumulus, qui Cadmi dicitur esse
 Harmoniæq; simul, nanq; hic serpentibus illi
 Corpora post tempus longum mutasse feruntur
 In senio: post quam patriam Thebasq; relinquunt,
 Hinc illos aliud posuerunt numina monstrum
 Nanq; duo tunuli concurrunt peste futura,
 Significat quoties se uisissima damna colonis,
 Hac regio fontem mirandæ concepit undæ:
 Quem merito ueteres dixerunt nomine sacrum,
 Nam gelidus superat cunctarum frigus aquarum,
 Accensasq; faces si quis propè duxerit undam,
 Extinguit flammam, recipit sed rursus easdem

Admoneat

Admoueat dextra cùm extinctam lampada fonti.
 Sed supra Thracen quaq; Oricon accipit austros
 Principium terra doctissima Græcia sumit
 Ascendens multum, geminatoq; æquore cincta
 Aegeo, Siculoq; mouent qua flamme uenti
 Diuerso, Siculum Zephyrus tenet, Eurus ad altum
 Aegeum, sequitur Pelopis post insula lata
 Consimilis folio platani, quod muris acutam
 æquiparat caudam, cuius iacet Isthmos imago
 Hellados ad boream sibi met confinia iungens,
 Latior at tellus folium ceu flexile circum
 Cingitur æquoribus Zephyrumq; triphyllidis arua
 Excipiunt, per quam descendit flumine pulchro
 Alpheus, qui Messeni discinditur undis
 Eurotæ, terris ambo nascuntur Ascis.
 Hic tamen Eleos, at diuidit ille Laconas.
 Hic medijs habitant latè telluris in aruis
 Arcades Apidanees sub scopulos Erymanthi
 Qua Melas atq; Crathis fluuij qua currit Iacon
 Tenditur atq; uetus, qua longo gurgite Ladon,
 Hic merulos perhibent albos, mirabile dictu,
 Hic nasci linum, qui tacto accensus ab igni
 Extingui nequitur, quem Graij nomine uero
~~Abis~~ memorant, ferri nitet ille colore.
 Iuxta est Argiuum tellus, pariterq; Laconum
 Ortus Argiui uergunt, Lacones ad austros:
 Æquoribus geminis Isthmos pulsatur utring;

Hoc Ephyren contra est Zephyrus, sed uerberat illud
 Eurus in immensum qua mergitur unda profundum
 Nomine, quam Danaï dixere Saronida prisco.
 Attica sed tellus post Isthmon solis ad ortum est.
 Hinc Orithyiam Boreas rapuisse puellam
 Traditur. hic ilisos aquis deuoluitur annis.
 Bœotum sequitur finis, qua dicitur unda
 Esse potestatis diuerse: namq; duobus
 Fluminibus uerit ueruecum lana colorem,
 Hoc suscat niueas, hoc albat gurgite nigras.
 Locridis inde solum sequitur regionis, et ora
 Thessalis et tellus Mæcedum cum mœnibus altis,
 Sub cuius scopulos tangentes uertice cœlum
 Spelunca ueteris seruant insignia cladis,
 Finibus in medijs terrarum namq; uidentur
 Ostrea muricibus siccata latentibus esse,
 Diluuium latebras dederat quod piscibus illas.
 Concipit, et parit hic natura munere gemmam,
 Quam pœanitem perhibent: prægnantibus ista
 Auxilium confert facilis reuelamine partus.
 Cernitur hinc niueas attollens uertice rupes
 Amus threicius, quem contra tenditur agris
 Ad zephyrum regio Dodones lata feracis,
 Ad cuius notias partes sub rupe Aracynthi
 Etrole gentis sunt belli laude potentis
 Campi, quos medios acheloiâ persecat unda,
 Et mare trinacrium perrumpit echinadas intra

Regna

Regna Cephallenæ propè sunt sapientis Ulyssi.
 Ista Galactiten rupis ostendit in altis
 Vberibus prodest, necnon infantibus idem,
 Et si quis terat hunc, albescit lacte liquescens.
 Hunc fluiuium iuxta præclaros solis ad ortus
 Phocis ad arctooos uentos extenditur ingens,
 Donec contingat calida hostia Thermopylarum
 Sub iuga Parnasi cephissos gargite magno
 Quam mediam dirimit descendens murmure uasto,
 Qua templum Phoebi memorabile, Delphica sedes.
 Nunc magno nobis sunt insulæ ore canendæ,
 Quas homines toto dispersas æquore cernunt.
 Est igitur ponto tellus circumflua prima
 Cui nomen Gadis, stelas hæc Herculis inter
 A Tyrijs collitur Cotinusa uocata uetustis.
 Continuòq; iacent gymnasiæ, has baleares
 Romani memorant, hinc frangitur æquore Ebusos
 Sardinia, postquam pelago circumflua tellus
 Fontibus è liquidis præbet miracula mundo,
 Quot sanant ægros, pandunt damnantq; nefando
 Periuros furto, quos tacto flumine cæcant.
 Postquam non longè cernuntur littora Cynni,
 Corsida quam pariter geminato nomine dicunt,
 Hanc solam perhibent catochiten gignere terram,
 Corporibus lapis hic ceu glutine teclis adhæret.
 Nulla tamen telus latissima robora siluæ
 Sic habili generat, dehinc rupes æolidarum,

Quas septem numero perhibent cognomine Plotas
 Quippe uiam ratibus pelago dant undiq; uasto
 Trinacriae post hos moles distenditur ampla
 Cardinibus ternis, laterum quam terminat aetus
 Procurrens Pachino longè castrisq; Pelori
 Exterrensq; rates Lilybæi cauitibus aspris
 Eminet ad zephyrum Lilybæ Pachinusq; sub ortum
 Aspicit Ausoniam, boreæq; pelorus ad axes,
 Quamare uix superant haud æquum mille periclis
 Angustum rapido quod frangit gurgite saxa.
 Traditur hic pelagi diruptas uiribus olim
 Excepisse fretum terras cogente ruina.
 Plurima sunt istic totum memoranda per orbem.
 Dianæ fons est, camerina gignitur unda,
 Quem si quis manibus non castis hauserit unquam,
 Lætifico tristis non miscet pocula baccho.
 Hec eadem montem mirandam sustinet Aetnam,
 Vertice qui summo rigida niue temperat ignem,
 Nec superant flammæ frigus, nec frigora flammæ.
 At salis hic Acragas miracula possidet unus,
 Naturas in quo proprias mutare uidetur
 Ignis et unda, salem namq; illum soluere flammæ,
 Unda solet crepitus illi coniuncta mouere.
 Hic et Halesinus fons est mitissimus undis,
 Tibia quem extollit cantu saltare putatur
 Musicus et ripis letans excurrere plenis.
 Cernitur egregius lapis hic, cui nomen achates

Hoc

Hoc dederat fluuius, cuius generatur ad undas
 Hanc simulacra uides uenis ostendere gemmam.
 Æquoris ad Siculi, quòd uastis funditur undis
 Ad noton est pontus Libyæ, Sirtisq; uadosa
 Maior, at ulterius si pergas, cerne minoreni
 Occiduam iuxta quam Meninx insula fulget.
 Et Cercina simul Libyca statione patentes
 Adria quas penetrat, uenias si parte sinistra,
 Atq; legas calabrum littus, tunc insula magni
 Ostendit sese Diomedis nomine dicta,
 Quo profugus quondam uictor concesserat ille
 Coniugis incestæ per fraudes Ægialie.
 Ionium pergens absyrtidas æquor ad ortus
 Circuit, has olim Colchi tenuere feroces.
 Lasi dum frustra Medæe furta sequuntur.
 Continuo post hæc Liburnidas aspicias altas.
 Ad notias partes, hinc sæua cæraunia nautis.
 Insule ambraciæ contra cernuntur in alto.
 Et Corcyra potens, Ithaces atq; aspera tellus,
 Et quas oblimat riuus Acheloius amnis.
 Flumine torrenti præcelsam Chalcida linquens,
 Sed multæ Amnisi Boreæ sub parte uidentur
 Agilæus inde Cythera, Calabria dura colonis
 Ad notias uergit, sed Carpathus, hanc propè Crete
 Pinguis, & umbrosis extendens collibus Idan
 Ante ortus solis perhibent quam fulgere sole.
 Gignitur hic alimos, quam si quis mordeat herbam,
 Compefcit

Compefcit damnunq; famis, rabiemq; diurnam.
 At Rhodos Ægyptum contra iacet inſula diues,
 Nubila quam nunquam uerterunt lumina ſolis,
 Nam purus caræ potitur telluris ad ortus.
 Poſthac ſunt ternæ circa Patateide ſumma,
 Fama Chelidoniæ celebrat, quæ nomine terras
 Suniados contra qua ſummum rupis, Abantas
 Supra ſunt Salamis, nec non Ægina. Sed ortus
 Cernentem Cyprum pontus Pamphylus ambit.
 Nec procul eſt Arados Phœnicæ æquore cincta.
 Agei uerò diuerſis partibus alti.
 Ad ſauces arctas multe ſunt Seſtos, Abydos
 Conſines Aſiæ dextra, Europæq; ſiniſtra.
 Ad Boream quæ ſe pertendunt ordine longo
 Europæ macris contingit abantias oram,
 Et ceſſam Scyruſ Peparethus, ſacræq; Lemnos.
 Fertilis, atq; Thafos, ſimul Imbros poſt Corybantum
 Mœnibus antiquis Samoſthracia cernitur alta.
 Aſt Aſiæ partem, qua tangunt æquore primam,
 Delon circudent, has dicunt Cycladas eſſe,
 Continuo Sporadas, ceu ſtellas aſpicias almas,
 Ionidasq; ſimul, quas inter Caunus et alæ
 Sunt Samus, atq; ehius celebratæ nomine claro.
 Aeolicæ poſt, et Leſbus Tenedusq; ſequuntur.
 Et ſinus inde Melas Helles prorumpit in æquor.
 Panditur hinc pelagus, tumidæq; Propontide feruet
 Ad Boream, ſaxiſq; uiget Proconneſus in illa

Eſt

Est etiam leuis Euxini in partibus una
 Quam ~~novi~~ perhibent, aduersa Boristhenis annis,
 Pascit aues quoniam multas candore niuali.
 Hic animas perhibent heroum laude potentes
 Degere securas uirtutis munere pulchro.
 Cimmerium recta, sed si quis bosphoron ibit,
 Cernitur hinc dextra uasta Maotidis unda,
 Insula mole grauis trans alopecea lata
 Postquam Phanagorem, Hermonassamq; nepotes
 Egregie quondam coluerunt gentis Iouum
 Insula hæ celebres pelagi sunt nomine claro.
 Ast alias refluum circumdant tethyos æquor,
 Quarum demonstrem positum regionis ad oras.
 Æthyopes habitant erythiam pectore iusti
 Atlantem iusta longzui scilicet illos
 Mægelis Græci dixerunt finibus olim,
 Venit Hyperboreis quæ gens post fata perempti
 Geryonis, domuit quem uirtus Hercules ingens.
 Sed summam contra sacrum cognomine, dicunt
 Quam caput Europe sunt stanni pondere plenzæ
 Hesperides, populus tenuit quas fortis iberi.
 Ast alie Oceani iuxta boreetidas actas
 Sunt gemine rheniq; britanides hostia cernunt.
 Hic etenim lasso perrumpit tethya cursu.
 Has tamen haud habeat spatium superare per orbem
 Insula perfulget nigro splendore gagates,
 Hic lapis ardescens austri perfulsus aquarum,

Ast oleo

Ast oleo perdens flammæ, mirabile uisu,
 Auribus rapit hic teneras ceu succina frondes.
 Nefidum spatio nec distant littora longo,
 In quibus uxores amnium bacchica sacra
 Concelebrant, hederæ folijs, testæq; corymbis.
 Non sic Bistonides absinthi ad flumina Thraces
 Exeritis celebrant clamoribus *ei ex p. 107 r. v.*
 Non sic prærupto, qua currit gurgite Ganges,
 Indi solenneis epulas peragunt Dionysio.
 Oceani tranans hic nauibus æquor apertum
 Ad Thulen uenies, qua nocte dieq; relucet
 Titanis radijs, cum curru scan tu ad axes
 Signiferi Boreas succendens lampade partes,
 At nauem pelago spectenti aquilonis ab oris
 Ad solem calido referentem lumen ab ortu
 Aurea spectetur tibi pinguibus insula glebis.
 Hinc tepidos proram conuertens nauis ad austros
 Taprobanem ueniet, generat quæ magna elephantæ.
 Per fines Asiæ, iacet hæc sub sydere cancri,
 Littoribus cuius saliant densissima cete,
 Quæ pascit uastum mare rubrum montibus æqua
 Tenditur horribilis, quorum per terga, per armos
 Spina ferens cladem, fatumq; sub ore feroci,
 Quippe solent pariter nauem sorbere, uirosq;
 Nam mala tam pelagus quam terra merentibus offert.
 Vltierius pergas si post Carmanida summam
 Ogyris occurrat, qua dicitur esse sepulchrum

Regis

DE SITV ORBIS. 811

Regis Erythraei, dederat qui nomina ponto.
 Perficus inde sinus penetratur, & Icaron offert
 Insula, quæ fertur nimium placare Dianam.
 Tot sunt ingentes quas cingit Tethyos unda
 Insula, ast alia diuersis partibus orbis,
 Disperse plures, fama latuere minores,
 Auris difficiles nautis uel portubus aptæ,
 Quarum non facile est mihi promere nomina uersu.

Ast Asiæ fines amborum linaa monstrat
 Et formam contra positarum in imagine coni.
 Paulatim trahitur tamen hæc orientis ad oras
 Oceanus stellas Bacchi qua tangere fertur
 Fimbis Indorum postremus gurgite torrens,
 Qua Ganges liquido Nyssæos irrigat agros:
 Non tantum est spatium similis telluris aperta,
 scilicet ambabus penetrabilibus unus in illis
 Finitur Oceani sinus, & determinat ambas:
 Ast Asiæ gremio triplex mare confluit undis
 Hyrcanum pariter, Persum simul, atq; Sabæum
 Hæc noton, ad boreos hyrcanum uergit ad axes.
 Gurgitis Euxini uicinum multa uirorum
 Milia quod circum degunt per litora ponti.
 Amborum medius campis discernitur Isthmos.
 Ast Asiam qui mons excelsus diuidit omnem
 Incipit à medijs terra Pamphylidis oris,
 Et longis sese spatijs producit ad Indos,
 Nunc obliqua means, nunc recto limite currens

Vertice,

Vertice, quem toruo perhibent cognomine taurum.
 Cornua nam summis scopulis ininitatur acutis,
 Multifidusq; suos huc colles spargit. & illuc.
 Ex hoc innumeri descendunt fontibus amnes
 In partes Euri, Zephyri, Boreaeq; uel Austri.
 Quis memorare queat fluiutorum nomina cuncta?
 Non tamen est unum montis cognomen ubiq;
 Sed uarij flexus uariantur nomine multo.
 Singula sed proprijs sunt nomina nota colonis.
 Nunc igitur gentes illum populosq; tenenteis
 Qui celebres memorem, sed felix numen adesto
 Meote primi tangunt Meotidis undas,
 Sauromataeq; truces gens aspera Martis in armis,
 Sanguis Amazonidum fortis, quos protulit olim.
 Sauromatis mixtae, quae Thermo doonte relicto
 Ingentes genuere uiros, belloq; potenteis,
 Innumeras habitant qui syluas gurgite uasto,
 Inter quas Tanais Meotidis intima pulsat,
 Europen fluuiio dirimens Asiamq; reflexo.
 Europen Zephyro, Asiam sub partibus ortus
 Caucasus exit cuius fons montibus altis
 Murmure cum uasto Scythiae per plana refluxus:
 Hunc tamen immenso torrentem flumine uertit
 In glaciem Boreas horrendo flamine seuus.
 Heu miseros homines, habitant qui finibus illis
 Aere damnati tristi, nimioq; rigore,
 Quo pereunt pecudes pariter, populiq; uirorum,

Ni propere

Ni properè linquant sua rura furentibus Euris.
 Hi Tanaim habitant fluumiuu propè Sauromatarum,
 Cui sunt uicini Sindi quoq; Cimmerijq;
 Post hos Cercetij, iuxta quos Axenus altis
 Fluctuat æquoribus, necnon Oretæq; seroces,
 Et qui Troianæ post prælia gentis Achæi
 Ascalpi regis, uictricia signa sequentes
 Dispulsi uentis istas uenère sub oras.
 Post hos Eniochi, genuit quos Græcia tellas,
 Et Zygij iuxta uiuunt regione sub una.
 Intima sed ponti post fines Tyndaridarum
 Agypto missi Colchi tenuère coloni,
 Caucasij montis propè collem, & Caspia ponti
 Littora, qua celeres descendunt Phasidos undæ
 Circæosq; secant campos, atq; æquora ponti,
 Nascitur Armenij fluuuius, qui uertice montis,
 Ad cuius partes Boreas & solis ad ortus
 Euxinum dirimens, & Caspia littora latè
 Diffusus spatium per longum panditur Isthmos,
 Quem iuxta terras habitant orientis Iberes,
 Pyrrhenes quondam, celso qui monte relicto
 Huc aduenerunt Hyrcanis bella frentes.
 Hic Camaritarum gens est charissima Baccho,
 Fluctibus hanc propter persæuit Caspius æstus,
 Vndiq; quem tereti concludit margine tellus.
 Sed mare non ualeat tribus illud mensibus ulla
 Scilicet immensum nauis transire profundo.

Kk

Non

Non tamen exacuit pars una sub axibus aequor,
 Qua tractim refugae miscetur Tethyos undae.
 Multa quidem generat uiuis miracula rerum,
 Gignit enim egregiam crystalli pondere gemmam:
 Atq; malos lemures quod pellit munus Iaspis,
 Nocturni manes fugitant, quem membra tuentem.
 Hoc igitur pelagus, quae gentes undiq; cingunt
 Incipiens numerem primus Aquilonis ab oris,
 Quae uergunt Zephyro, quas Cassia littora claudunt.
 Primi sunt Scythiae populi Saturnia iuxta
 Aequora uiuentes, Hyrcaniqu; ostia ponti,
 Quos supra Grypes ditissima rura smaragdo,
 Qualem non alius terrarum possidet orbis,
 Atq; aurum sibimet defendunt pondere puro,
 Omnia sed duri superans audacia lucri,
 Aduersus uolucres heu commouet arma uirorum,
 Prælia nam faciunt Arimassii grypibus hostes,
 Hic & crystalli perlucet maxima moles.
 Hinc unus sequitur post fortis Cassia proles,
 Hinc sunt Albani bellaces Marte feroci,
 Vnde canes nati superant genus omne ferarum,
 Magnus Alexander missum sibi uiderat inde
 Victorem Barriq; canem, rabidiq; leonis.
 Post hos calcantes durissima rura Cadusi,
 Et prope sunt Mardi, sequiturq; Hyrcania plebes.
 Hinc Apyri, per quos Mardus deuoluitur amnis.
 Dercebius bibit hunc præter Baëtrusq; fluentem,
 Per quos

Per quos

Per quos Hyrcanum currens descendit in æquor.
 Sed Bactri medijs habitant telluris in aruis
 Parnessum latè prope montem rura tenentes.
 Dercebij uerò sub Casspia littora uergunt.
 Post hos Massagetæ, trans flumen Araxis ad ortuum
 Hospitiibus seui cunctis, belloq; feroces
 Non Bacchi donum, Cereris nec munera norunt:
 Sed lac commixtum potant cum sanguine equino.
 Hos iuxta Boream uergit Chorasmia præles
 Sugdias hanc sequitur, rapidus quam diuidit Oxus
 Emodum montem, qui linquens Casspida rumpit.
 Inde Sacæ nimium certis gens dura sagittis
 Flumen Taxartem iuxta, quibus arua coluntur.
 Et Tochari, Phuriq; & plurima milia Serum:
 Illis nulla bouum, pecoris nec pascua curæ,
 Vestibus utuntur: textunt quas floribus ipsi,
 Quos tenuant lectos discretis finibus ipsi.
 Ast alia Scythiæ gens est externa per arua,
 Quos propè sunt tristes uentis, & frigore terræ:
 Namq; niues semper pulsant has grandine mixtæ:
 Caspius his populus lustratur pontus & oris.
 Aspice post Colchos nunc, & post Phasidis undas
 Occasum uersus populos in littore ponti
 Euximi, damus hos usq; ad Chalcedonis ora,
 Bosphorus angustat scopulis quæ Trachius urgens.
 Byzares primi quos iuxta terra Bechirum.
 Macrones, post hos pariter, phyliresq; sequuntur.

Kk 2 Mossyniq;

Mossyniq̄, domos præbent quis lignea tecta.
 Turribus arboreis habitantes unde uocantur.
 Hinc pecorum est diues nimirum gens Tibarenum.
 Hanc prope sunt Chalybes durissima rura colentes,
 Quos labor exercet seuus, ferriq̄; metalla.
 Vicinos istis campos, terramq̄; patentem
 Assyrii complent populi, qua gurgite uasto
 Inter Amazonidas Thermódon martius amnis
 Armenium linquens montem descendit in æquor.
 Huc quondam Asopi deuenit alumna Synope,
 Ex qua cognomen caeperunt moenia clara.
 Illius fluij rigidas prope frigore ripas
 Inuenies lapidem crystalli pondere puro
 Consimilemq̄; gelu, necnon splendore nitenti
 Gemma micans illic perlucet iaspidis albæ.
 ris continuò liquidus percurrit in æquor.
 Post Halys est fluius Boreæ qui currit in ortus.
 Atq̄; Carambidis irrumpit prope littora pontum,
 Armenijs primas qui montibus accipit undas.
 Paphlagones post hos, Mariandyniq̄; sequuntur
 Bithyniq̄; uiri pinguisima rura colentes,
 Qua Rhebas pulcher gratissima flumina uoluit,
 Rhebas qui rapidi decurrit ad ostia ponti.
 Nam prius exposita Scythiæ sunt semina gentis.
 Nunc Asia regio contingens littora nobis
 Dicatur, partes calidas decurrit ad austri,
 Atq̄; Hellepontum transit, Syriæq̄; recessus

Poscit

Poscit & Arabiam, quæ florent ubere terræ.
 Sunt Chalcedonij primi post ostia ponti
 Mœnia Byzanti qui cernunt optima contra
 Romanisq; piè regnis dominantia mundo.
 Bebrycij post hos, & Mysia montibus alta,
 Qua eius egregia decurrens murmurat unda,
 Qua nymphas comitem perhibent rapuisse potentis
 Alcide puerum tristissima fata gementis.
 Hinc Hellespontum pertenditur angulus ingens
 Qua breuior Phrygiæ pars est, nam latior intus
 Sangarij ripis fluuij uicina rapacis,
 Tenditur hæc potius Titanis pinguis ad ortus,
 Altera ad occasus alta sub montibus Idæ,
 Altera quæ cecidit præclaro nomine terra,
 Ad Xanthi liquidas necnon Simoëntis ad undas,
 Post hæc Æoliæ tellus prætenditur oræ,
 Fluctibus Ægei primis quæ tunditur alti.
 Inde tenet terras pelagus prope sanguis Ionum,
 Per quas Mæander pinguis descendit in æquor
 Inter Miletum currens, latamq; Priennem.
 Ad latus istorum boreum sunt mœnia clara
 Vrbs Ephesus, claudit quam grato littore pontus.
 Post has Mæoniæ tellus, quæ uergit ad ortus,
 Et Tmoli colles, fluuius quibus aurifer exit
 Pactolus, cuius prope ripas tempore uerno
 Si sedeas, dulci capiatis pectora cantu
 Cygnorum, pascunt quos herbe flumine circum.

Nam florent Asiae per campos plurima prata,
 Sed magis ad fluium Maeandri gurgite miti,
 Quem iuxta uoluens se, murmurat unda Caystri.
 Post hos sunt Lycij, quos Xanthus diuidit amnis,
 Ad mare uergentes, qui tauri cornua cernunt,
 Vsq; ad Pamphylios perhibent quem nomine Cragum
 Illic aspicias Apendum, moenia cuius
 Eurymedon amnis radit uicina profundo.
 Continuoq; iacent aliae Pamphylides urbes
 Corycus Pergeq; calens, et celsa Phaelis.
 Hos supra medijs habitant telluris in aruis
 Ad partes ortus, gens dura Lycaonis armis.
 Post hos Pisidum pinguis rura coluntur
 Termessus, Lyrbe necnon, clarissima Selge
 Gentis amyclae pulcherrima moenia quondam
 Hinc sinus est longus Cilicum, qui uergit ad ortus
 Euxini penetrans uicinas a quoris oras.
 Hunc Asiae perhibent angustis partibus esse,
 Cui tamen immenso fluuij se gurgite miscent
 Per longum pyramus spaciū pinarusq; uoluti
 Flexilis et Cydnus, dirimitq; flumine Tarson.
 Cui posuit nomen audacia Bellerophontis
 Quando Meduseum ualuit frenare caballum
 Atq; in equo uolucris per sublimem aera ferri,
 Hinc Asiae Cilicum sunt celsis moenibus orbes
 Lyrnessus Malosq; simul uicina profundo,
 Atq; Soli medio terrarum sine locati:

Commagena

Commagena dehinc regio, Syriaq; sequuntur
Vrbes dispositæ per longi littora flexus.

Nam Casii montis, qua prominet ora per æquor
Vergit in occasus diffusis tractibus unda.

Nunc aliquas Asiæ partes tibi carmine pandam;

Quadrati lateris qua clauditur undiq; forma,
Et spatij campos longis protendit in ortum:

Scis etenim memorasse tibi, quòd collibus altis,

Per totam medijs mons ingens tenditur actu,

Quod fines Asiæ nigros producit ad Indos

Hoc esto laterum Boreum tibi, Nilus ad oras

Hesperies finit, sed Tethys solis ab ortu

Indica concludit, rubrum mare terminat austrum.

Aspice nunc igitur, dum finem uersibus ortus

Peruenio, retegeus tibi ueris omnia rebus.

Incipiens Syriae terris, qua parte reliquæ,

Quæ pelagus supra sub solem uergit ad austros,

Vrbibus et multis habitatur nomine prisco.

Quæ caua uulgatur, quam *Λοιπύλον* nomine Græco

Dixerunt ueteres, media est quæ collibus altis:

Ast humilem Libanus claudit protentus in ortum

Occasumq; petens Casius, multisq; uirorum

Incolitur populis locupletibus alma diremptis.

Namq; alij medijs habitant telluris in aruis.

Hos Syrios propriè perhibent, sed littora iuxta

Phœnices uiuunt ueteri cognomine disti,

Quos misit quondam mare Rubrum laudibus auctos

Chaldaeo nimum decoratam sanguine gentem,
 Arcanisq; dei celebratam legibus unam,
 Quod pelagus primi tentantes nauibus altis
 Disiunctas gentes docuerunt iungere mercem:
 Et primi stellis numeros, nomenq; dedere,
 Atq; oculis mirum uoces sentire figuris,
 Hi muros Iopes, Gazamq; & Elaida complent,
 Antiquamq; Tyrum, Beryti & mœnia grate,
 Vicinamq; mari Byblin, Sidonamq; pulchram,
 Quam iuxta liquido Bostrenus gurgite currit,
 Et pinguem Tripolim, necnon Orthosida, sacram
 Laodiceam pariter, positam prope littus amœnum
 Et Posidi turres, & Daphnes optima Tempe:
 Hic etiam Antiochus nomen dedit Antiocheæ,
 Terrarum medijs Apameæ mœnia claræ.
 Ad cuius partes Eoas currit Orontes:
 Antiochi medius dirimit qui gurgite regna,
 Hæc omnis pinguis tellus est ubere leta,
 Arboribus pariter, pecoriq; & commoda uiti,
 Ad cuius fines ueniens, quos terminat Auster
 Arrabij cernes extremi littora ponti,
 Qui Syriam medius disternat Arabiamq;
 Et tangit uergens orientem uersus Elanos.
 Diues Arabs, post quos latissima possidet arua,
 Que protenta diu cinguntur ab æquore Perso
 Arrabioq; ferit Zephyrus quod flamme seuo:
 Persica nam flatus & oi littora turbant

Ora, sed hæc austro tendit subiecta per ortus
 Fluctibus oceani pulsatur & undiq; Rubri.
 Hanc quoq; describam tenui ratione recensens,
 Pascere nam populos felices diuite terra
 Floribus & uarijs miracula præbet odoris.
 Namq; Thyo Myrrhaq; uiget cum thuris odore,
 Et castia, necnon & canna dulcis odore.
 Cinnama præterea iocundæ naribus auræ
 Fertilis hæc generat tellus, auriq; metalla,
 Vestibus auratis quare gens utitur illa.
 His pueros seruans molochites splendet arenis,
 Andromasq; lapis compescens peccatoris iras.
 Sed Libani montis sunt post decliua primi
 Felices opibus Nabataei nomine dicti.
 Chalbasi post hos atq; Agrees, inde propinquat
 Chatramis, atq; Saca, contra sunt Persidis æquor
 Minneiq; maris prope Rubri littora uiuunt.
 Atq; Sabæ post hos, necnon habitant Cletabeni
 Arabiæ populi celebres hi nomine claro.
 Sunt tamen & plures alij, nam maxima tellus.
 Trans istam zephyri sub partes degit Erebum
 Speluncis genus infelix & rebus egenum,
 Qui solis radijs nigrescunt corpus adusti,
 Dispersiq; dolent lustrantes more ferarum.
 Non Arabis similes opulentis, scilicet æqua
 Omnibus esse potest nunquam fortuna bonorum.
 Post Libani montis populi sunt solis ad ortus

Alterius Syria, quæ tendit ad usq; Synopen,
 Cappadoces medijs habitant in finibus huius
 Terminus Assyrios, sed claudit ponticus ille
 Thermoodon, pelagi qua pulsat gurgite fluctus,
 Cuius ab Eoo decurrit limite uastis
 Viribus Euphrates descendens montibus aspris
 Armenia, longusq; noton pertendit, & inde
 Ad solem flexus Babylonis diuidit urbem,
 Littora deinde uens perrumpit Persidis undæ
 Extrema fluuij sub parte Tere dona radens,
 Huius ad auroram ripis deuoluitur altis
 Tigris, aqua superant quem flumina nulla rapaci:
 Sed tantum superat, quantum uix septimus ortus
 Conficiat pedibus spatij properantibus ire.
 Atq; lacum medius Thonites intrat & exit,
 Nec uiolatur aqua, quamuis penetrabilis illa,
 Oryor, atq; uadis emergens cedit amaris.
 Hoc tamen omne solum fluuius quod cingit uterq;
 Indigenæ populi pro re dixere Medannem,
 Quod medias annes has terras flumine cingunt
 Agricolis pariter pastoribus, atq; feracem
 Vbere: nam leto florenti semina cuncta
 Herbarumq; thoris, & gramina læta uirescunt:
 Et uarijs rami complentur fructibus alti,
 Gens quoq; præfulget claris in laudibus illa,
 Nam peperit multos celsa uirtute potentes
 Atq; adeo similes, Dijs immortalibus illos,

Quam

Quam iuxta Armenij properant Aquilonis ad axes
 Et fortis prope quos seuit mauors Matieni,
 Quos prope concludunt Euphratem collibus altis,
 Montes diuitijs pariter, belloq; potentes,
 Ad partes austro Babylon, quam moenibus olim
 Mirandis posuit firmisq; Semiramis urbem,
 Cuius in arce domum splendens fecerat auro:
 Quam simul argentum uariè decorauit eburq;
 Hoc quoq; pingue solum palmarum diuite sylua.
 Quod fert berylli munus pretiosius auro,
 Berylli lapidem liquidum, glauciq; coloris,
 Per loca quæ prorsus penetrant Ophicida petram,
 At supra Babylona uides Aquilonis ad oras
 Cissos Messabatasq; Chalontasq; feroceis.
 Armenios montes si linquens ibis ad ortus
 Medica noscetur tibi tellus, cuius ad axes
 Geri sunt Mardiq; uiri, simul Atropateni
 Ad noton inde habitant Medorum rura tenentes.
 Medea hinc fugiens dederat cognomina terræ,
 Hinc Medi uarios usus nouère ueneni,
 Quorum per multas spatium diffunditur oras.
 Hec generat narcisiten oriente sub ipso,
 Qui lapis est fuscus, complent hanc undiq; syluæ,
 Inter quas homines pecuaria diuitia pascunt.
 Caspiadas tangunt portas, qui solis ab ortu
 Rupibus hæc celsis Asiæ sunt claustra potentis:
 Qua uia sub Boream duplex se scindit, & austrum,

Hec

Hæc regio persas, hyrcanos ducit, at illa,
 Sub colles imos habitant, post casspia claustra
 Martia gens Parthi, telis arcuq; potentes,
 Viuere qui spolijs gaudent, raptuq; superbo.
 Quapropter, bellis homines uexantur in orbe,
 Atq; optata perit multo pax sanguine mundi.
 Post hos est Persis circumdata montibus altis
 Assiduis florens regnis, & diuite censu.
 Ex quo perdomuit Lydorum moenia Sardis:
 Cingitur excelsis hæc undiq; collibus omnis
 Ad uergens austros post casspia claustra petensq;
 Quod proprio pelagus celebrat cognomine latum
 Atq; tripartitis habitatur finibus illa.
 Namq; colunt alij rigide sub partibus arcti
 Terras quas Medi nemorosus montibus umbrant,
 Ast alij mediæ uiuunt regionis in aruis:
 Littora postremi tangunt australia Persæ
 Prima parte Sabæ, medijsq; Pasargada, post hunc
 Tascorum telis habitat gens fortis & arcu.
 Quinq; tenent populi diuisos Persidis agros.
 Annibus hæc multis recreatur & ubere pingui
 Hinc choros immensus profunditur, inde Choaspes
 Fonte cadens Indo, qui stringit gurgite Susa:
 In cuius ripis præclarus fulget Achates,
 Pondere consimilem quem proterit unda Cylindris:
 Fertilis hæc tellus foecundis pascitur auris,
 Nam uentis semper florescunt rura secundis,

Hæc

Hæc eadem gemmis ninium decoratur honestis,
 Quarum quis varias vires? quis nomina dicat?
 Tecolithum memorem iusto cognomine dictum,
 Qui lapides renum tritus, potusq; resoluit,
 Myrrhitenq; bonum nardi cum reddat odorem,
 Hic est Aëtites sonitum cui spiritus addit
 Arcanum crepitans, prægnantibus utilis ægris
 Arcanon Pyrrites, digitos qui strictus adurit,
 Gemmaq; quæ radios emittit candida solis
 Atq; Selenites lunaris imagine lucis,
 Quod decus & minuit proprii splendoris & auget.
 Respice nunc reliquas Asiæ sub finibus oras.
 Persidis ad pontum Carmani solis ab ortu
 Littora pars habitant, mediæ pars limina terræ,
 Gedrosi post hos tendunt orientis ad ignem
 Oceanum iuxta radijs propioribus, inde
 Est Scythiæ tellus australis flumen ad Indum,
 Qui ponto rapidus rubro contrarius exit.
 Gurgite nam celeri rectus decurrit ad austrum,
 Caucasiis oriens primum de montibus altis.
 Diuidua cuius Patalene cingitur unda
 Separat innumeras & vasto gurgite gentes,
 Ad partes rapidi qua uergunt lumina solis
 Oritas Aribasq; simul liniq; arachotas
 Vtentes Chlenis, atq; Atraidas simul omnes
 Parnasi montis sub celsa rupe arienos
 Nomine communi, qui terras ubere nullo

Florenteis

Florenteis habitant, squalent nam sentibus aspris,
 Cur alij lapidem qui rubrum littore carpunt.
 Sapphyriq; decus nigri, flauiq; coloris
 Sa xorum cædunt uenis, ac merce beati,
 In quorum terras hinc Tethios æquora cludunt,
 Quas primò Titan ascendens lumme cernit,
 Vnde color populis niger est flagrantibus ortus,
 Atq; gerunt similis hyacintho fronte capillos.
 Effodiunt alij terras, auriq; metallum.
 Asi alij texunt tenuissimæ tegmina lini,
 Vel dentes stringunt elephantis ab ore reuulsos,
 Scrutantur ripis alij torrentibus imbri,
 Berylli gemmas glauci, nitidumq; adamantæ,
 Atq; aura uiridi legitur, quæ splendet iaspis.
 Cur alijq; decus liquidi, gratiq; topazi,
 Purpureoq; amethystos inest suffusa colore.
 Diuitias magnas sic tellus illa ministrat.
 Assiduus rigant hanc totam fontibus amnes,
 Arboribusq; uiget uarijs milioq; frequenti.
 Et precio rubræ perfloret arundinis illa.
 Hinc alijs superant procero corpore tantum,
 Insiliant ut more equitum faciles elephantis,
 Ast alij uiuunt sapienti pectore nudi
 Lumincusq; uident relictis, mirabile, solem,
 Et radios oculis et sacra mente retractant,
 Signaq; concipiunt arcana luce futuri
 Pseittacus hic uiridi decoratus torque rubenti

Nascitur.

DE SITU ORBIS. 87

Nascitur, humana simulat qui uerba lingua,
 Nunc age, te fluuios montes formamq; docebo,
 Ipsius terræ populos gentesq; beatas.
 Marginibus ternis tellus hæc clauditur omnis,
 Obliquatq; latus per cunctas linea partes.
 Hesperios fines immanis terminat Indus,
 Ad notios pelagus concludit gurgite rubrum,
 Sed Ganges ortus & Caucasus excipit arcum.
 Hanc homines habitant multi ditesq; colendam
 Nominibus uarijs discreti, & finibus amplis.
 Dardanees ripas contingunt fluminis Indi:
 Hic ubi præcipitem scopuli fundunt Acesinem,
 Huncq; capax classis uenientem uoluit hydæffes,
 Tertius hos sequitur splendente gargite Cophes.
 Toxilus inter quos habitat cum gente Sabarum,
 Hinc Scythi post hos sunt, Peuceleiq; feroces.
 Gangaridæq; truces, auri qua pondus onustum
 Deuoluens, Hypanisq; trahit, rapidusq; Megarsus,
 Quos capit Emodo missos Gangetica monte
 Tellus, porrigitur quæ ad terræ Colidis austros
 Oceani tangens pelagus sub collibus altis,
 Quos uolucres metuunt celeri contingere penna
 Vnde locis Graij posuerunt nomen Aornin:
 Hic uia quæ nomen celebrat Nissæa Lyæi
 Cui Stelas dederat uictoria finibus illis:
 Hic Tylos est superans uastæ miracula terræ
 Insula, nanq; uiret cunctis in partibus anni:

Nes

Nec folijs nudat ramos autumnus in illa.
 Assidueq; tenet flores genus arboris omne.
 Hic fulget lymphata adamas, qui pectora sanans,
 Et prohibens miseris occulti damna ueneni,
 Quem minime ualeat ferrum superare, nec ignis,
 Frangitur hircino maceratus sanguine tantum,
 Sed tepido, fractis multis incudibus ante,
 Hic iuxta positus Magontini uiribus arcet
 Ad motum retrahit defendens robore miro.
 Hic Lychnis lucem simulat splendore lucerna,
 Hinc meruit nomen præclaro nomine dignum.
 Tot sunt per terras uulgate nomine gentes,
 Nam reliquas quæ mens ualeat mortalis in orbem
 Dispersas, numerare tibi sine numine magno?
 Quod bene disposuit terras pontiq; profundum.
 Syderibus uarijs decorans cœlestia templa,
 Et multis recreans, uarijsq; coloribus arua,
 Munera per populos tribuens diuersa uirorum.
 Sed uos terrarum tractus gaudete per æuum,
 Et quæcunq; mari circumdatur insula uasto,
 Oceanusq; simul, nec non penetrabilis unda,
 Quam gremio tellus sinuoso suscipit alma,
 Et montes, stuuji, atq; lacus, quos continet orbis:
 Nam pelagi partes percurri carmine uastas,
 Et terræ pariter regiones finibus amplis,
 Omnipotens pro quo gemitor mihi præmia donet.

FINIS.

IN DIONYSII OPV

SCVLVM DE SITV ORBIS,
aliquot annotatiunculæ Ceporini.

1 **N**on quidem tota continuo orbiuia.) Hic Dionysius non intelligit uniuersam terram, quæ mathematicorum sententia, ut cætera elementa, rotunda est: sed *sic ut dicitur* tantum, id est, terræ portionem tunc temporis habitari comperitam: quam secundum longitudinem in ortu & occasum cuneatâ Dionysius fundæ, alij chlamydi simile dixerunt.

2 Atq; delubrum famosissimum Amyclæi Canopi.) Menelaus post euersam Troiam cum Lacedæmonijs, quorum dux erat, in patriam rediturus, aduersis tempestatibus pulsus in Ægyptum, Canopo suæ nauis gubernatori ibidem extincto, de nomine oppidum in memoriam non longè ab ultimo uersus occidentem Nilii ostio, quod inde Canopicū dicitur, extruxit: in quo post ea unâ cum Serapide, Osyride, seu Api, ut deus coli coeptus est. De quo Suida in hæc uerba: Canopus in Ægypto. Olim Chaldæi, ut ferunt, suum deum, scilicet ignem iactantes, ubiq; circumferebant, quo omnibus prouinciarum dijs committeretur, atq; huius uictor præ omnibus haberetur deus. Porro aliarum prouinciarum dijs ex ære, argento, ligno, lapide, aut tali quapiam materia facile ab igne consumptili erectus, necessariò ignis ubiq; uincebat.

Ll uincebat.

uincebat. Hoc cum audisset Canopi antistes, huiusmodi concinnauit astutiam. Hydriae in partibus Aegypti ceteris solite sunt fieri, minuta continuaque habentes foramina. per quae limosa aqua distillando redditur purissima. Harum unam nactus Canopi antistes, obturatis cera foraminibus, uarijs coloribus depictam, impletam aqua, ueterique statuæ decapitatae, quae cuiusdam gubernatoris nauis Menelai fuisse ferebatur, accurate impositam agglutinataque, ut deum statuit. Post aduenerunt Chaldaei: succensus est ignis: et cera, qua foramina erant obturata, dissoluta est. Sudante uero hydria, et aquam per foramina emittente, ignis extinguebatur. Sicque astu antistitis, Canopus Chaldaeorum uictor declaratus, deinceps ut deus coli coepit.

3 Postea subiungit trite dictum Stoicis) Qui centum stadijs distat à Canopo, et qui uno, aequè non est in Canopo: sic quoque plus et minus peccatum aequè non est in rectè agendo. Scribitur autem *λάτρω* et uel *λάτρω* et indifferentè.

4 Amyclaei.) Amyclae et Sparta oppida sunt Lacedaemonis, hinc Amyclaeus et Spartanus, idem quod Lacedaemonius.

5 Europam uero ab Asia.) Tribus limitibus ab Asia fecerunt Europam, Tanai ad septentrionem, Hellesponto ad austrum, maxime ad austrum ostio Nili.

6 *μικρότερον*.) Paruus limes medius: diminutiuum est sicut *ὑποκόμιον*, et per auxesin Aolicam *ἄσπερον*, asperum spiritum,

spiritu, quem Aeoles respuunt, in leuem conuerso.

7 *δια χλινα νοσφισαι, διανοσφισαι χλινα. τμησις, sēgura* Græcis tritissima.

8 *ὑπλάξαντο.*) *αὐδάω* uel *αὐδάσω*, futurum *αὐδάσω*, uel poëtice *αὐδάσω*, sic *φηνίσω φηνίσω*.

9 *λαγείοι.*) mollis, placidi, candidi, calui.

10 *ἀτλας.*) pro *ἀτλαντιδός*, metri gratia.

11 *ἀρχὴ δ' ἐπιβάσιον τε καὶ ἀβέστιον λαλῶσι.*) Hic uersus syneresin habet in dictione *ἀβέστιον*, penultima & ultima syllabis in unam confluentibus. Sed de ratione carminum Græcorum scripsimus alibi.

12 Vbi certè multa inhabitatæ terræ planicies.) Troglodytarum seu Eremborum regionem intellige.

13 Qui uesperum mare gignit.) Id nos mediterraneum dicimus.

14 *ἀρχοπέλαγον.*) Incipientibus, id est primùm intrantibus.

15 *Μαγαλιῶν.*) Quam nos Massiliam, ciuitas Narbonensis Galliae antiquo portu nobilis.

16 E Ioue Aufonij.) Aufon, unde Aufonij, fuit filius Vlyssis ex Calipso, Vlysses Laërtis, Laërtis Archijj, Archisijus Iouis.

17 *τῆ δ' ἴτι.*) Docet Theodorus Gaza in quarto libro Grammaticæ, præpositionem bissyllabam, & duorum temporum, suo nomini immediatè postpositam, in primam syllabam traducere accentum: at alia dictione intercedente, suo loco seruari manentem. Igitur

τῆσ' ἐπι, duæ dictiones sunt tantum, pro ἐπι τῆσ' : τῆσ' ἐπι, tres pro ἐπι τῆσ' ἢ, uel ἐπι ταύτῃσ' ἐπι,

18 παρανομοῦσα.) Verbum neutrum, Græcorum more usurpatum actiuè, aspiciens, pro aspectu similâs.

19 ὡς οἱ μὲν βοῶσι.) Ut clamant. ὡς hic cum admiratione legendum.

20 ἐν δ' ἑσίων σικελῶν.) E montibus Siculis, à finibus Siculi maris, à promōtorio occidentali Cretæ, frōte scilicet Arietis: eoussq; enim productū erat mare Siculū.

21 πορτίου.) πορτίου.

22 ἰσμαρινῆσ' ὀνομασίην.) Ismarus mons Thraciæ. Boream à cardine septentrionis ferè delabentem Græciæ uulgus (cuius poëtæ miri æmulatores sunt) appellauit Thracium: quod ex ea regione ipsis ad septentrionem contermina flare uideatur. Hoc semel admonere uisum est, quod à poëtæ compluries rem, non sicut in se est, sed ut uulgò uidetur, describunt.

23 ἐρδὸν φωνήωντ.) Boream è cardine septentrionis in nostram habitabilem rectâ, id est nullo tumore terræ impediēte, spirare, etiam in Hesiodi scholijs ex Gellio a dnotauimus.

24 Pharium.) A Pharo insula Alexandriæ Aegypti opposita: Sidonium à Sidone oppido Phœnicia.

25 Issus.) Nobilis ciuitas ad ultimum mediterranei maris sinum, qui inde Issicus, sita fuit: quæ post superatum ibi ab Alexandro Darium, Nicopolis & Alexandria fuit appellata.

Cyaneas.)

26 Cyaneas.) Nigras, atras: quæ alio nomine *συμπεπληγμένης*, à concussione.

27 Media uerò utriq; duo surgunt. &c.) Carambis in Paphlagonia, Frös arietis in Taurica Chersoneso.

28 Torto similem circumducti funi arcus.) Scythici uidelicet, cuius figuram efficere pontum Euxinum testatur etiam Plinius. Talibus arcubus hodie utuntur Ungari, Poloni & Boëmi.

29 *ἰδὺ διαγραφέντα, μήκην δ' ὄψι λάραμβις.*) Sic lego, ut metrum constet, *ἰδὺ διαγραφέντα, μήκην δὲ τοὶ ὄψι λάραμβις.*

30 Matrem ponti.) Eorum lingua, ut alij referunt, *Temerinda*. Verisimilius tamen secundum rationem totius uniuersi, Euxinum esse matrem *Meotidis*. τὰ δ' ἄρ' ἑλένοισι μέλιτρο ἀνδράσι ν, εἰ καὶ τὰ χόρσαν ἐμύθειον οἶκον ἔδρατε.

31 *τραπέσιον.*) *Mensula*. Hesychius, *τραπέσιον* apud Geometras figura est, quæ duo latera opposita ad se inuicem habet inæqualia, duo uerò, priora connectentia, æqualia. Ad hoc aliaq; Dionysij terræ delineamenta uerum picturæ, non recentiorum adhibenda sunt.

32 *Pelli Pardine*.) Ea ad rubedinem tendit, nigris maculis interpositis, teste Alberto de Animalibus lib. 22.

33 Sed enim extremum quidem.) Primum maritimas gentes *Aphricæ* à *Gadibus* usq; ad *Aegyptum* ex ordine recenset.

34 *Carthago Aphrorum quidem.*) Lege Vergilium primo *Aeneidos*, *Deuenerè locos*.

- 35 *ἄμυρ.*) *ἀμφοτέρωθεν.*
- 36 *Νίλω πόλις.*) *νικάσιμος.*
- 37 *Aufonia uirtus.*) Duce Cornelio Balbo. Plin. lib. 5. cap. 5.
- 38 *Libyci dei.*) *Ammonis:* cui nomen ἀπό τῆς ἄμυρ, ab *harena.*
- 39 *Cyrene.*) Oppidum, à quo *Cyrenaica* regio, à *Batto* quodam *Lacedaemonio* conditum fuit.
- 40 *Marmaridae nutantes ad Aegyptum.*) Est enim in *Marmarica* seu *Mareotide* regione *κατάβατος*.
- 41 *Gatuli item desuper.*) Ad *Gades* iterum conuersus *interraneos* perstringit.
- 42 *Cernæ.*) Hanc *insulam* alij *maris Aethiopici* seu *Rubri* esse memorant, alij *Atlantici.* Quam diuersitatem ex eo ortam conijcio, quod hanc *insulam Aethiopiae* acceperunt *uicinam*, quae duplex est, *orientalis* & *occidentalis:* praeter ea *uarias* opiniones de origine *Nili.*
- 43 *ἢ τὸ ἰσὺ Βαλίας.*) *Nilus* dictus quasi *via* *Isis*, teste *Seruius* super nonum *Aeneidos.*
- 44 Hunc accolunt praeclearorum genus uirorum.) Huc accolunt praecleari uiri. Familiaris tropus *Dionysio.*
- 45 *Πορὸ* schema tria ad latera tedit.) Id est quod alij dicunt, *Aegyptum* habere figuram literae Δ.
- 46 *Vbi creperus Memnon.*) Is filius fuit *aurore*, rex *Aethiopiae*, cui *statua Thebis* erecta fuit ex *Bifalte lapide*, quem quotidiano solis ortu contactum radijs crepare obseruatum est. Vide *Plinium* lib. 36. cap. 7.

Macedo.

47 Macedonium oppidum.) Alexandria, ab Alexandro Philippi regis Macedoniae filio condita.

48 Vbi Smopitæ Iouis.) Quidam existimant statuam Iouis in templo Alexandriae sinopide coloris genere nascentis in Sinope oppido Ponti, fuisse depictam, atq; inde dictum Iouem Smopitem. Quid si à Sinopide nymphea adamantina nomen meruerit? de qua infra aliquid habetur.

49 Pelei oppidum cognomine.) Pelusium.

50 *ἄβδερτις*.) Suida: *ἄβδερτις* Abderitica lingua figuram significat: sed et alijs dictionibus non græcis Democritus Abderites utitur.

51 Bretani.) Non qui Britanniam insulam, sed Aquitanicæ Gallie continentem habitant.

52 Terram hanc.) Hispaniam. Idem refert Strabo.

53 Gerraheq;.) Quidam hic legendum existimant Rhetiq; nec id sine ratione: quippe cum Dionysius nec usquam alibi mentionem faciat Rhetorum, ab omnibus veteribus celebratorum historicis. Constat profecto hoc loco Dionysium indicare uoluisse populum ad austrum supra Noricos, uicinum fontibus Danubij, siue hi Rhetii, siue Vindelici fuerint. Equidem an hoc Dionysij errore, uel scribæ alicuius uitio factum sit, planè ignoro: tantùm scio hanc uocem Græcis robustum, durum, et agre se quiddam sonare.

54 *αβύλας*.) Nos duabus literis transpositis Abyla dicimus.

55 *λεπτοί δ'.*) Omnino legendum opinor *λεπτοί δ'*. idq; positum pro *λεπτοί βουοί*. Sunt enim Celtiberi populi citerioris Hispaniæ.

56 *πρωιτελής.*) Vide num legendum sit *πρωιτελής*, sicut paulò antè scriptum uidimus.

57 *Castæ Parthenopes.*) Tres Sirenes, Leucosia, Ladia, & Parthenope ab Vlyssè delusæ, ob indignationem se ultrò submergentes ponto extinctæ sunt: quarum Parthenope Neapolim Campaniæ urbem delata, atq; ibi dem sepulta, templum meruit, nomenq; dedit urbi.

58 *τῶν ἢ νῦν γοῖ' ἐπὶ παραχρησῖν ἄλλαν.*) Sic metrum constat: *τῶν ἢ νῦν γοῖ' ἐπὶ παραχρησῖν ἄλλαν*. Ad hunc locum lege Volaterranum de Locris Italiæ populis.

59 *Iouis multum irati infelix Sybaris.*) *Quæ Iouem habuit iratum.* Tropus linguæ Græcæ. Sic, Heros infensæ Veneris.

60 *Sub Alpei honoribus.*) Sub ludis Olympiis. Præterlabitur enim Alpheus Elidem, ubi celebrari solebant Olympia: atq; hic pro ipsis certaminibus ponitur, sicut aliquando apud Pindarum: & in hoc prouerbio, *τοσὶ τρέχει τις ἀλφεῖον πύλων.* Hic currit uelut in stadio Olympiaco. Prælium autem quo Sybaris secundum Strabonem deleta est à Crotoniatis, auditum est eodem die Olympiæ, teste Plinio lib. 7. cap. 22. Dicit autem *μνησθε υἱὸς, & αἰὸς μέγα χροσάμβροιο*, alludens ad prouerbium, *Συβαρίται μαινόνται, uel Ἀμυρῖοι μαινόνται.* Quere apud Suidam,

dam, & apud Erasmum Roterodamum, Sybaritica calamitas, Amyris insanit.

61 Et Marforum, &c.) Hic unum uel duos uersus de Samnitibus Græco exemplari deesse manifestum est ex translationibus Latinis: habet enim Festi Ruffi tractatio.

Infortunatæ Sybaris uicina ruina est:
Sannitesq; truces habitant confinia: post hos
Gens Marsum quondam tenuit loca.

Prisciani autem, secundum alios, Fannij,
Sannites medio completitur Italia tellus
In gremio, Marfosq; simul.

62 Hylleorum terram.) Apud Plinium lib. 3. cap. 22. Hyllis peninsula etiam promontorium Diomedis dicitur.

63 Βολιτίωμ.) Βολίτιν ciuitas Illyriæ memoratur à Stephano de Urbibus, & Suida.

64 Ab Asia.) uico Arcadiæ, secundum Stephanum.

65 Arcades Apidanei.) Volaterranus libro 9. de Arcadia.

66 Delphynæ.) ὁ δελφύνης τὸ δελφύνης, nomen draconis occisi ab Apolline, à quo nomen eius oraculum accepit. Suida in dictione δελφῶν.

67 Huius quidem ad Boream. Ab hac ad Boream. Tropus græcus.

68 Periculosa nautis uia.) Scilicet Scylla & Charybdis.

Ll 5 69 Amnis-

- 69 Amniffo.) fluuio Cretæ. Suidæ.
- 70 Rhodus, Ialyſiorum ſedes hominum.) Rhodus inſula antiquitus tribus urbibus nobilitata fuit, Lindo, Camyro, & Ialyſo, quæ nunc Rhodus, teſte Plin. li. 5. cap. 31. Vnde Ialyſij Rhodienses.
- 71 *μαλακται.*) Volitat, patet.
- 72 Abantias Macris.) Eubœa dicta prius fuit Macris & Abantias, ſeu Abantis: Eubœienſes uerò Abantes, autoribus Plinio & Volaterrano.
- 73 Threiciacq; Samos.) Samothracia.
- 74 Alia immenſa inſula obuiat.) Chersonesum ſeu peninſulam intra Meotidem & Pontum intelligit, quam Plinius lib. 6. cap. 6. Eionem uocatam teſtatur, Mela in fine primi Corocondamam.
- 75 Inſulas Heſperidas.) Caſtiteridas, uel Cattiteridas alijs dictas, à ſtanni copia.
- 76 Duæ inſule ſunt Bretanides.) Albion, ſeu Anglia, & Hybernia.
- 77 Inſularum alius tractus.) Orchadum ſcilicet, quæ ſecundum alios numero triginta ſunt. qui uerò è regione Amnitæ ſint, ingenuè fateor me planè ignorare. Atq; hic locus unicè me torquet apud Dionyſium. Apud Plinium quidem inuenio Amnienses populos eſſe Hiſpaniæ Beticæ: ſed nihil ad hunc locum ſacere uidentur.
- 78 Iraphiotes.) Epitheton Bacchi, de quo infra habetur.
- 79 Vbi quidem ſole progreſſo, &c.) Lege Plin. libro

libro secundo, capite 77. Item libro 4. capite 16.

80 Auream insulam.) Chryse & Argyre insulae Oceani orientalis memorabiles sunt historicis. Est item aurea Chersonesus ultra Gangem ad orientem, quam foris hic intelligit Dionysius: quippe cum alibi quoque peninsulas seu Chersonesos recensere soleat inter insulas.

81 Inde uerò conuersus austrinum, &c.) Intricatam hanc uerborum structuram sic explicabis, Inde uerò conuersus ante Colium promontorium austrinum, deuenies ad magnam insulam Taprobanam, matrem Asiagenorum elephantum. *καλιὰς* regiuncula & promontorium auernum e regione Taprobanae. Ptolemæus tabula decima Asia *καλλιγιδόν* & *κάρου* appellat.

82 Quam super caelestibus.) Secundum alios non sub tropico cancri, sed sub æquinoctiali sita est Taprobana.

83 *τετρήχει*.) Induruit, induratus, exasperatus est, riget. *τραχώ* ἢ *τραχίω*, τὸ *τραχύνω*, μέσθ' ἢ *φρωσιτλινὸς* ἢ *τραχέαι* *τετρήχει*.

84 *εὐμύνητος*.) Alij *μεμύνητος*.) quidam item *σεμύνητος*.) id est longè cathenatus, legunt.

85 *ἀλιτροίς*.) peccatoribus, uel denijs.

86 *κατὰ βαίον*.) Hesychius. *βαίον*, ἄλιγον μικρὸν, ἄφθονον, πολλόν.

87 Sub tauri specie cultæ.) Diane.

88 Nyssæam ad planiciem.) De qua inferius.

89 *Caucasijs.*) Brachia Tauri montis, quæ septentrionem uersus serpunt usq; ad montes Riphæos, uocantur *Caucasia*: in quibus Tanain oriri tradit Dionysius: alij uerò in montibus Riphæis Tanain fontes habere existimant.

90 *A Xantho & Simoënte.*) E Troia.

91 *Aretiaden.*) Filium Martis, scilicet Ascalaphū. de quo Homerus *Ἰλιάδ. β.* in catalogo, τῆ ἡγλῆ ἀσκάλαφῳ ἠγεί ἰάνησθῳ, ὄϊεσ ἀγῆσθῳ, &c.

92 *Post solum Tyndaridarum.*) In ora Colchidis ad ultimum Ponti sinum *Διοσκουρίας* urbs Castoris & Pollicis, qui *Διοσκουρῆς* Græcis dicti, quondam florentissima sita fuit.

93 *Circæi.*) Colchici: fuit enim Circe soror Aetæ regis Colchorum.

94 *Tertiæ ad orbis lunæ.*) per tres menses: nam singulis mensibus, singulos orbis luna uel proprio suo ambitu, uel lucis incremento absoluit.

95 *Profluuijs commiscetur Oceani.*) Dionysius testatur Caspium sinum meatum habere in Oceanum septentrionalem: licet id minus perspicuum sit ex generatilibus picturis.

96 *Parnefi.*) Parnesum uel Parnasum uocat, quem alij Parapamisum uel Parpanisum.

97 *ἡδὴ ἰδὴνα βαρβαρῶν ὄψῳ.*) Sic nostra habebant *antitypa*: malo tamen diuim legere *ἰδὴνα βαρβαρῶν ὄψῳ.*

98 *ἡδὴ ἰδὴνα βαρβαρῶν ὄψῳ.*) Sic nostra habebant *antitypa*: malo tamen diuim legere *ἰδὴνα βαρβαρῶν ὄψῳ.*

99 Et qui

99 Et qui turres tenent ligneas.) Mofynœci: de quibus Mela & alij.

100 Thermodon martius.) Ab accolis Amazonibus. quæ à Marte duxerunt originem.

101 Terrestris Saturnidæ ingentem canem.) Cerberum Plutonis. Saturnidæ simul dicuntur, Iuppiter, Neptunus. & Pluto: nam ij tres filij sũre Saturni. Hic alterum epitheton *δολαις* tollit ambiguitatem. Indicat autem Acherysiam, descensum ad inferos, sumpta fabula ex Hesiodi Theogonia de interfecto ab Hercule Cerbero. Hunc specum Mela in Bithynia esse testatur.

102 Fundamento in ulmi.) Id est, ulmeis truncis iactato fundamento, in loco scilicet palustri. De hoc magnæ Dianæ Ephesiæ templo, mundi miraculo, plura legere poteris apud Plinium. & alios.

103 *εις Αιδος ἵπλῶν*.) Lego *ἱπλῶν*: non enim Bellerophon, sed eius equus Pegasus in cælum profectus est. *εις Αιδος, εις οἶνον το Αιδος, εις ἄραβῶν*, Atticus sermo.

104 Campus Aleius.) Hic *ἀλῆσιον* proprium loci ab oberrantia Bellerophontis, ab *ἀλῆσιμα* *ἀλῆσιον*, quasi diceret erraticum. aliàs *ἀλῆσιον* sine segete & pastu. Vide Hesychium.

105 Quam cauam perhibent cognominem.) *Λοισια* *ουγιάου*, Coelosyriam, id est cauam Syriam.

106 Et Neptunias structuras.) Posidium oppidum. *νεπτεριῶν* Neptunus.

107 Supra enim ipsam Omnes ualde opulenti & clari

clari homines colunt.) Hec uerborum structura latine obscura est, licet clara sit græca. sic sensum collige: Opulentissimi & clari homines præ omnibus alijs regionibus ipsam inhabitant.

108 Reuera enim in terra dissoluit illa Iuppiter ipsum Dionysium bene futo à femore.) Ferunt fabule, Bacchum natum è femore Iouis, quod epitheton indicat *ἐπιμαρτύριος, ὡς ἐπὶ τὸ ἐπιμαρτύριον*, ab assutum esse: quasi assutus femori Iouis. Vide Hesychium.

109 Mediam annium.) *μέσσω ποταμῶν, μεσοποταμίας*, quasi mediannem.

110 Ophietidem petram.) Serpentinam, uastam, desertam. Hic locus apud Esaiam prophetam uocatur Petra deserti, teste Volaterrano.

111 Heroines.) *ἡρωϊνῶν*, patronymicum scæmininum, filia Herois.

112 Filio Pandionide.) cuidam iuueni Atheniensi de tribu Pandionide. Medeam cum Iasone clam in Græciam profectam, postea ueneficij accusatam ex Athenis fugisse scribit Diodorus Siculus lib. 5.

113 Ausonij regis.) Octauij Augusti, post interfectum ab iisdem Crassum. Vixit autem Dionysius sub Augusto.

114 Meoniam & Sardias.) Regnum & sedem Cræsi cepit Cyrus rex Persarum.

115 Quamobrem Nyssæum quidem uulgò dixerunt uicum.) *ὄβραρον* pungere, ferire. *ὄβραρον* & Bacchicus.

Etiams

IN DIONYSIVM. 343

Etiam Plinius lib. 6. cap. 21. Nysam urbem Libero patrē
sacram ad hunc locum sitam commemorat. Sunt præterea
& aliæ urbes hoc nomine, omnes sacræ Baccho.

116 Ad fluentum concessit Ismeni.) Redijt in patriam
Thebas Bœotia: fuit enim *Ἰσμενίου*. Ismenus fluvius
Bœotia.

¶ Hæc in Dionysium non facile cuius rati esse obvia,
carptim adnotauimus: reliqua studiosus Lector ex
Ptolemæo, Plinio, Strabone, Volaterrano, Mela, com-
mentarijs Camertis, & alijs suo Marte commodius com-
parabit. Habent certè iam omnes libri suos indices, qui-

bus res innumeras scitu dignas ex autoribus
leuissima opera conquirimus.

FINIS.

BASILEÆ, PER HEN-
RICHVM PETRI
ANNO 1561.

[Faint, illegible text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side.]

Joan

Coron
diment
rer

Tabell

Eiusdem

9

colorum parte
Bagnag; cu